

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 12 stycznia 2017 r.

Poz. 70

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 30 grudnia 2016 r.

w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2017–2019

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z 2015 r. poz. 266 i 470 oraz z 2016 r. poz. 1605) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2017–2019, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2017 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: wz. *J. Bogucki*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1906).

KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLA*
W STADACH HODOWLANYCH GATUNKU KURA (*GALLUS GALLUS*) NA LATA 2017–2019

1. Zasady ogólne

1.1. Cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)”

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.¹⁾ – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu unijnego ograniczenia rozprzestrzeniania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych wymienionych w kolumnie 1 załącznika I do rozporządzenia nr 2160/2003, w populacjach zwierząt wymienionych w kolumnie 2 tego załącznika.

Cel unijny w odniesieniu do stad hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) został określony w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 200/2010 z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do celu unijnego ograniczenia częstości występowania serotypów *salmonelli* w dorosłych stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz. UE L 61 z 11.03.2010, str. 1, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 200/2010”, i przewiduje ograniczenie występowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej dorosłych stad, o liczebności co najmniej 250 sztuk drobiu, z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w kierunku *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, w tym

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 170 z 01.07.2005, str. 12, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 363 z 20.12.2006, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 280 z 24.10.2007, str. 5; Dz. Urz. UE L 73 z 19.03.2009, str. 5; Dz. Urz. UE L 188 z 18.07.2009, str. 14, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 138 z 26.05.2011, str. 45, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 281 z 28.10.2011, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 68 z 13.03.2015, str. 90 oraz Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1.

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 138 z 26.05.2011, str. 45, z późn. zm.; oraz Dz. Urz. UE L 68 z 13.03.2015, str. 90.

jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Virchow do 1% lub poniżej tej wartości.

Celem „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2017–2019, zwanego dalej „programem”, będzie ograniczenie występowania w dorosłych stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) liczących przynajmniej 250 sztuk drobiu pięciu serotypów *Salmonella* mających największe znaczenie dla zdrowia publicznego do poziomu wskazanego w ww. przepisach Unii Europejskiej. Zgodnie z założeniami programu przewiduje się:

- 1) w 2017 r. nie więcej niż 24 stada hodowlane gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażone serotypem *Salmonella* objętym programem;
- 2) w 2018 r. nie więcej niż 20 stad hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonych serotypem *Salmonella* objętym programem;
- 3) w 2019 r. nie więcej niż 16 stad hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażone serotypem *Salmonella* objętym programem.

Program został opracowany w celu uzyskania współfinansowania unijnego zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającym przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącymi zdrowia roślin i materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającym dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającym decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, z późn. zm.³⁾).

1.2. Populacja zwierząt i fazy produkcji, które muszą być objęte pobieraniem próbek

Próbki do badań laboratoryjnych będą pobierane z inicjatywy posiadacza kur hodowlanych, zwanego dalej „hodowcą”, na jego koszt, w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) u:

- 1) piskląt jednodniowych;
- 2) drobiu:
  - a) w czwartym tygodniu życia,

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 328 z 12.12.2015, str. 126; Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 66 oraz Dz. Urz. UE L 317 z 23.11.2016, str. 4.

- b) na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przeniesieniem do jednostki produkcyjnej,
- c) w okresie nieśności co 2 tygodnie.

Dane odnośnie liczby stad objętych programem w 2015 r. oraz założenia w zakresie badania stad hodowlanych gatunku kura *Gallus gallus* w latach 2017-2019 zostały opisane w tabeli 1.

	Łączna liczba stad hodowlanych gatunku kura <i>Gallus gallus</i> w 2015 r.	Łączna liczba stad hodowlanych gatunku kura <i>Gallus gallus</i> liczących powyżej 250 sztuk drobiu w 2015 r.	Zakładana liczba stad hodowlanych gatunku kura <i>Gallus gallus</i> , w których będą pobrane próbki z inicjatywy hodowcy	Zakładana liczba stad hodowlanych gatunku kura <i>Gallus gallus</i> , w których będą pobrane próbki przez powiatowego lekarza weterynarii
Liczba stad w okresie odchowu	2 485	X	2 485	0
Liczba stad w okresie produkcji	1 751	1 751	1 751	1 751
Zakładana liczba stad w okresie produkcji, dla których próbki zostaną pobrane w wylęgarni		0	0	0
Zakładana liczba stad w okresie produkcji, w których próbki zostaną pobrane w gospodarstwie		1 751	1 751	1 751

Tab. 1. Dane odnośnie liczby stad objętych programem w 2015 r. oraz założenia w zakresie badania stad hodowlanych gatunku kura *Gallus gallus* w latach 2017–2019 (źródło: Inspekcja Weterynaryjna).

1.3. Obszary geograficzne i administracyjne, na których będzie realizowany program

Program będzie realizowany na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

1.4. Zgodność programu ze szczególnymi wymogami określonymi w częściach C, D i E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003

W przypadku programu mają zastosowanie wymogi określone w części C i E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

Zgodnie z ust. 1 część C załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 środki określone w ust. 3–5 części C tego załącznika będą stosowane w przypadku wykrycia w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, zwanego dalej „powiatowym lekarzem weterynarii”, jednego z pięciu serotypów *Salmonella* objętych programem.

1.5. Występowanie serotypów *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W 2007 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęła się realizacja „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)”. Wyniki realizacji ww. programu przedstawia tabela 2.

Rok	Liczba stad zbadanych (stada w okresie odchowu i dorosłe)	Procent stad zakażonych przynajmniej 1 serotypem objętym programem (stada w okresie odchowu i dorosłe)	Procent dorosłych stad zakażonych przynajmniej 1 serotypem objętym programem
2015	2 485	1,01%	1,37%
2014	2 392	1,17%	1,54%
2013	2 253	1,33%	1,73%
2012	2 105	1,47%	1,84%
2011	1 970	1,37%	1,74%
2010	1 854	2,32%	2,55%
2009	1 508	2,39%	2,61%
2008	1 200	5,25%	5,53%
2007	1 021	4,41%	3,26%

Tab. 2. Wyniki realizacji „Krajowego programu zwalczania *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)” w latach 2007—2015 (źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

Salmonella Enteritidis, w odróżnieniu od innych serotypów, posiada zdolność zakażenia jajników, co powoduje przedostawanie się bakterii do jaj, podczas gdy inne serotypy zwykle pozostają w kale i zanieczyszczają powierzchnie skorupki jaj. *Salmonella* Enteritidis w

zakażonych stadach hodowlanych za pośrednictwem jaj zakaża pisklęta, a te w stadach nieśnych — jaja i produkty jajeczne. Zatem obserwowane jest pionowe i poziome: bezpośrednie (z osobnika na osobnika) i pośrednie (ze środowiska) szerzenie się zakażeń pałeczkami *Salmonella* w stadach drobiu.

Do zakażeń u ludzi w 2014 r., zgodnie z danymi z raportu Europejskiego Urzędu do spraw Bezpieczeństwa Żywności na temat tendencji i źródeł chorób odzwierzęcych, odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz ognisk przenoszonych przez żywność z 2014 r., dochodziło najczęściej przez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego, między innymi jaj i produktów jajecznych oraz mięsa i przetworów mięsnych, w tym drobiowych.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Rzeczypospolitej Polskiej są zbierane przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, a następnie publikowane na jego stronie internetowej w postaci codwutygodniowych meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach u ludzi.

1.6. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej odpowiedzialnych za realizację programu

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii oraz powiatowi lekarze weterynarii.

Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii oraz 305 powiatowych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1077, 1948 i 1961).

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z 2015 r. poz. 266 i 470 oraz z 2016 r. poz. 1605) Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji. Na poziomie województwa realizację programu nadzoruje wojewódzki lekarz weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie

powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonywanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań współdziałają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z jednostkami samorządu terytorialnego.

W ramach programu badania laboratoryjne będą wykonywane przez laboratoria urzędowe, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowe laboratorium referencyjne w zakresie badań laboratoryjnych przeprowadzanych w ramach programu określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 256 i 1692 oraz z 2016 r. poz. 1107).

1.7. Laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Badania laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach urzędowych wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki pobrane w ramach programu przez powiatowego lekarza weterynarii mogą być przesłane do laboratorium urzędowego wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, znajdującego się w innym województwie.

W takiej sytuacji powiatowy lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa. Wojewódzki lekarz weterynarii, na obszarze właściwości którego znajduje się gospodarstwo, w którym zostały pobrane próbki, powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy hodowcy mogą również być badane w laboratoriach innych niż wyżej wymienione, które zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii w sposób określony w art. 25a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej w kierunku metody badawczej opisanej w zmianie do Polskiej Normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony, zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii.

Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych, jest Laboratorium w Zakładzie Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, zwane dalej „KLR-Salmonella”.

Do próbek przesyłanych do badań laboratoryjnych pobranych w ramach kontroli urzędowych, dołącza się pismo przewodnie sporządzone według wzoru określonego w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 107).

W piśmie przewodnim, które jest dołączone do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego przez hodowcę, hodowca jest obowiązany umieścić informacje dotyczące:

- 1) danych oraz adresu hodowcy;
- 2) numeru lub oznaczenia stada oraz weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego zakładu drobiu;
- 3) liczby próbek oraz rodzaju materiału pobranego do badań laboratoryjnych;
- 4) daty i godziny pobrania próbek oraz ich wysłania do laboratorium;
- 5) rodzaju zastosowanej szczepionki w stadzie kur hodowlanych oraz terminu jej podania;
- 6) stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych;
- 7) danych osoby pobierającej próbki.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne na potrzeby programu w ramach badania bakteriologicznego oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* innego niż objęty programem określa się ten serotyp i podaje jego nazwę.

Z przeprowadzonych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu umieszcza się informacje o badanym stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny zakładu drobiu), rodzaju badanego materiału oraz o

wyniku badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z następujących sformułowań:

- 1) w próbce nr ... nie stwierdzono pałeczek *Salmonella* spp. i nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii;
- 2) w próbce nr ... nie stwierdzono pałeczek *Salmonella* spp. i stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii;
- 3) w próbce nr ... stwierdzono pałeczki *Salmonella* .... (należy podać nazwę serowaru lub strukturę antygenową uzyskanego izolatu) i nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii.

W przypadku gdy:

- 1) pismo przewodnie dołączone przez hodowcę do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego nie zawierało co najmniej informacji wymaganych zgodnie z niniejszym ustępem lub hodowca nie uzupełnił tych informacji,
- 2) ilość lub rodzaj materiału do badań nie spełnia wymogów wynikających z systemu badawczego określonego w załączniku do rozporządzenia nr 200/2010,
- 3) warunki transportu próbek do laboratorium nie spełniają wymagań określonych w ust. 3.1.1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010

– laboratorium urzędowe informuje o tym hodowcę przy przyjęciu próbek do badania laboratoryjnego.

W przypadku gdy hodowca zdecydował o przeprowadzeniu badania laboratoryjnego, w sprawozdaniu z przeprowadzonych badań laboratoryjnych umieszcza się informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)”.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oraz hodowcy po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy niezwłocznie informują o tym powiatowego lekarza weterynarii. Informacja o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii jest przekazywana niezwłocznie powiatowemu lekarzowi weterynarii również w przypadku, gdy w sprawozdaniu z przeprowadzonego badania laboratoryjnego umieszczono informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z

wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)”.

Laboratoria urzędowe, wyznaczone zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii informują o tym powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce pobrania próbek.

Wszystkie ww. sprawozdania są przesyłane do powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania w ramach programu na koniec okresu sprawozdawczego, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, przygotowują sprawozdanie dotyczące badań przeprowadzonych w ramach programu.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu przechowują wszystkie izolaty *Salmonella* wyizolowane w ramach programu przez co najmniej 2 lata. Ponadto spośród przechowywanych izolatów laboratoria przesyłają do KLR-Salmonella jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp *Salmonella* wraz z kartą informacyjną, a w przypadku gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu – typ serologiczny, w celu wykonania badań potwierdzających.

1.8. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)

Metoda stosowana do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) jest określona w ust. 3.2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010. Do wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem jest stosowana metoda zalecana przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne – Salmonella w Bilthoven w Holandii. Metoda ta została opisana w załączniku D do normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007 Mikrobiologia żywności i pasz – Horyzontalna metoda wykrywania *Salmonella* spp. (załącznik D: Wykrywanie *Salmonella* w kale zwierząt i próbkach środowiskowych z etapu produkcji pierwotnej), w której do selektywnego namnażania stosuje się półpłynną pożywkę MSR.V.

Serotypowaniu podlega co najmniej jeden izolat z każdej próbki, która w badaniu laboratoryjnym uzyskała dodatni wynik, zgodnie ze schematem Kaufmanna-White'a-Le Minora.

1.9. Kontrole urzędowe w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla tych stad

Pobieranie próbek w ramach programu odbywa się w gospodarstwie.

Pobieranie próbek w stadzie hodowlanym gatunku kura (*Gallus gallus*) z inicjatywy hodowcy, zgodnie z wymaganiami określonymi w części B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003, przeprowadza się:

- 1) u piskląt jednodniowych, w trakcie rozładunku ze środka transportu przed umieszczeniem piskląt w obiekcie, w którym będą utrzymywane, zwanym dalej „kurnikiem”, zgodnie z następującymi zasadami:
  - a) próbki wyściółki wraz z mekonium z 10 pojemników transportowych z każdej dostawy (po 25 g z pojemnika) lub
  - b) wymazy powierzchniowe z dna 10 pojemników (pulowane w laboratorium w 1 próbkę) - w przypadku pojemników bez wyściółki, lub
  - c) pisklęta padłe (w tym również w czasie transportu), nie więcej niż 20 sztuk – pulowane w laboratorium w 1 próbkę;
- 2) u drobiu:
  - a) w czwartym tygodniu życia,
  - b) na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przed przeniesieniem do jednostki produkcyjnej,
  - c) w okresie nieśności co 2 tygodnie– zgodnie z wymaganiami określonymi w ust. 2.2.2.1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010.

Koszt pobrania, transportu oraz badania laboratoryjnego tych próbek ponosi hodowca.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, hodowca jest obowiązany do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem działalności nadzorowanej, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych, w szczególności o wstawieniu nowego stada kur hodowlanych do kurnika. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia. Jednocześnie hodowca przedkłada właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii harmonogram pobierania próbek w stadzie w celu zatwierdzenia.

Hodowca jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek, zawierającej co najmniej informacje dotyczące:

- 1) stada (liczba sztuk drobiu, wiek);
- 2) rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek;
- 3) danych osoby pobierającej próbki;
- 4) daty i godziny wysłania próbek do laboratorium;
- 5) nazwy i adresu laboratorium;
- 6) wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach programu.

Dokumentację przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia zbycia stada.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy hodowcy oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez hodowcę. Nadzór ten obejmuje kontrolę realizacji harmonogramu oraz sposobu pobierania próbek. Kontrola sposobu pobierania próbek jest prowadzona z częstotliwością zależną od analizy ryzyka dokonanej przez powiatowego lekarza weterynarii.

Nadzór może odbywać się w trakcie urzędowych kontroli zakładów drobiu oraz w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii została określona w ust. 2.1.2.2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010, a procedura pobierania — w ust. 2.2.2.1 tego załącznika.

Pobieranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii może zastąpić pobranie próbek przeprowadzone z inicjatywy hodowcy.

W przypadku stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek ponosi hodowca. Opłata obejmuje koszty:

- 1) badania laboratoryjnego w wysokości określonej w poz. 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 388);
- 2) dojazdu związanego z pobraniem próbek do badania laboratoryjnego i transportu pobranych próbek do laboratorium, według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) zużytych wyrobów medycznych stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) w zakresie wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem zostały przewidziane w Krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i realizowanym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2014 r. poz. 398, z 2015 r. poz. 1893 oraz z 2016 r. poz. 1228 i 2034) oraz tytułem V rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.⁴⁾ – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

2. Wymagania dotyczące przedsiębiorstw paszowych i żywnościowych objętych programem

2.1. Wytyczne dotyczące dobrych praktyk produkcji zwierzęcej lub inne wytyczne w zakresie bezpieczeństwa biologicznego

2.1.1. Zarządzanie w zakresie higieny w zakładach drobiu

W odniesieniu do stad hodowlanych wymagania w zakresie dobrej praktyki higienicznej zostały zawarte w rozdziale 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. poz. 1301, z 2014 r. poz. 1332).

W zakładzie drobiu utrzymującym drób powinny znajdować się co najmniej:

- 1) wydzielone miejsca do składowania środków odkażających, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych;
- 2) wydzielone miejsce do składowania obornika;
- 3) miejsce zapewniające właściwe warunki do przetrzymywania produktów leczniczych weterynaryjnych, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych;
- 4) odzież i obuwie przeznaczone tylko do obowiązkowego użycia w zakładzie drobiu;

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 136 z 24.05.2006, str. 3; Dz. Urz. UE L 363 z 20.12.2006, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 56 z 29.02.2008, str. 4, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 97 z 09.04.2008, str. 85; Dz. Urz. UE L 201 z 30.07.2008, str. 29, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 278 z 21.10.2008, str. 6; Dz. Urz. UE L 188 z 18.07.2009, str. 14, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 29 z 03.02.2011, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 58 z 03.03.2011, str. 29, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 168 z 28.06.2012, str. 24; Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, z późn. zm.; oraz Dz. Urz. UE L 282 z 19.10.2016, str. 38.

- 5) maty odkażające nasączone środkiem odkażającym przed wjazdem na teren zakładu drobiu oraz przed wejściami do poszczególnych kurników;
- 6) środki odkażające w ilości niezbędnej do przeprowadzenia doraźnego odkażania.

W zakresie warunków utrzymania drobiu oraz zasad zarządzania zakładem drobiu powinny zostać zastosowane następujące środki bioasekuracji:

- 1) stosowanie zasady „cały kurnik pełen lub cały kurnik pusty”;
- 2) zapewnienie odpowiednich warunków utrzymania w zakresie temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, dostępu światła;
- 3) stosowanie prawidłowej obsady kurnika;
- 4) utrzymywanie w jednym kurniku, w obrębie jednego stada, drobiu w jednakowym wieku;
- 5) izolacja poszczególnych kurników przez zapewnienie osobnej obsługi, żywienia i narzędzi;
- 6) zabezpieczenie paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków;
- 7) rejestrowanie wejść osób postronnych na teren zakładu drobiu;
- 8) odkażanie kół pojazdów wjeżdżających na teren zakładu drobiu;
- 9) regularne aktualizowanie planu zabezpieczenia zakładu drobiu przed gryzoniami;
- 10) rejestrowanie prowadzonych regularnie czynności odkażania, dezynsekcji i deratyzacji.

Pomieszczenia, w których utrzymuje się drób, ich wyposażenie oraz sprzęt powinny być wykonane z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia drobiu oraz nadających się do oczyszczania i odkażania.

2.1.2. Środki zapobiegające zakażeniom przenoszonym przez zwierzęta, pasze, wodę pitną oraz pracowników zakładów drobiu

Kurniki, w których utrzymywany jest drób, powinny być:

- 1) zabezpieczone przed dostępem zwierząt innych niż utrzymywane w zakładzie drobiu;
- 2) utrzymywane w czystości;
- 3) oznakowane tablicą z napisem „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Odchody oraz niezjedzone resztki paszy powinny być usuwane z pomieszczeń tak często, aby uniknąć zanieczyszczenia paszy lub wody.

Osoby zatrudnione do wykonywania czynności związanych z utrzymywaniem drobiu powinny:

- 1) stosować odzież ochronną, oddzielną do pracy przy każdym stadzie w kurniku;
- 2) posiadać aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*;
- 3) zostać przeszkolone w zakresie higieny osobistej oraz możliwych dróg przenoszenia zakażenia za pośrednictwem odzieży lub sprzętu.

2.1.3. Higiena transportu zwierząt do zakładów drobiu i z zakładów drobiu

Zalecenia dotyczące transportu drobiu:

- 1) drób powinien być przewożony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856, z 2014 r. poz. 1794, z 2015 r. poz. 266 oraz z 2016 r. poz. 1605, 1948 i 2102) oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniające dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz. Urz. UE L 3 z 05.01.2005, str. 1, z późn. zm.⁵⁾);
- 2) transport do zakładu drobiu powinien odbywać się w pojazdach oraz w kontenerach lub pojemnikach transportowych, które zostały dokładnie oczyszczone i odkażone przed załadunkiem drobiu przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*;
- 3) bezpośrednio po rozładunku drobiu w zakładzie drobiu albo w rzeźni pojazdy oraz kontenery lub pojemniki transportowe powinny zostać oczyszczone i odkażone przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*.

2.2 Nadzór weterynaryjny nad zakładami drobiu

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt ustanawia nadzór organów administracji publicznej nad prowadzeniem działalności związanej z utrzymywaniem drobiu, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego w przypadku prowadzenia tego rodzaju działalności oraz określa katalog środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje organów administracji weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych (decyzji

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 73 z 15.03.2008, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 336 z 20.12.2011, str. 86.

administracyjnych) oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Podjęcie działalności nadzorowanej w zakresie przewozu drobiu i obrotu nim, prowadzenia stacji kwarantanny oraz zakładu drobiu jest dozwolone po stwierdzeniu spełniania wymagań weterynaryjnych określonych dla danego rodzaju działalności, w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez powiatowego lekarza weterynarii.

Powiatowy lekarz weterynarii wydając decyzję administracyjną o spełnieniu wymagań weterynaryjnych, nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotowi lub poszczególnym obiektom budowlanym lub miejscom, w których ta działalność ma być prowadzona, lub osobom wykonującym określone czynności w ramach tej działalności, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, są obowiązane do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej, w terminie 7 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane zapewnić spełnienie następujących wymagań weterynaryjnych: lokalizacyjnych, zdrowotnych, higienicznych, sanitarnych, organizacyjnych, technicznych lub technologicznych, zabezpieczających przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniających właściwą jakość produktów.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad ww. działalnością pracownikom tej Inspekcji, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania w jej imieniu określonych zadań przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych.

Uprawnienia kontrolne, oprócz prawa wstępu na teren prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, obejmują, zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, także prawo do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym

okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych związanych z tą kontrolą.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują kompetencje doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w prawodawstwie weterynaryjnym. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie, łącząc realizację funkcji kontrolnych z zadaniami i kompetencjami innych organów administracji publicznej, w szczególności z uprawnieniami władczymi dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym różnego rodzaju nakazów i zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej naruszone są wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, może wydać jedną z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującą umieszczania na rynku zwierząt lub handlu zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

Wybór decyzji pozostawiono uznaniu powiatowego lekarza weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji Weterynaryjnej ma na względzie wynikające z naruszenia prawodawstwa weterynaryjnego zagrożenia dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

W przypadku niezastosowania się przez podmiot do nakazów lub zakazów wynikających z decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii wydaje kolejną decyzję administracyjną - zakazującą prowadzenia dalszej działalności przez podmiot i skreśla go z rejestru. Decyzja taka nie jest wydawana w stosunku do gospodarstw utrzymujących drób, z wyjątkiem zakładów drobiu (art. 9 ust. 3 ww. ustawy).

Powyższe oznacza, że brak dobrowolnego zastosowania się przez podmiot do pierwszego rozstrzygnięcia powiatowego lekarza weterynarii powoduje wydanie w sprawie kolejnej, bardziej restrykcyjnej decyzji administracyjnej.

2.3. Wpis zakładów drobiu do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

2.4. Prowadzenie dokumentacji w zakładach drobiu

Zgodnie z rozdziałem 1 część I lit. B ust. 6 i 7 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. poz. 1301, z 2014 r. poz. 1332) dokumentację w zakładzie hodowli zarodowej, zakładzie reprodukcyjnym oraz zakładzie odchowu drobiu prowadzi się dla każdego stada. Dokumentację taką przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia rozdysponowania stada.

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2016 r. poz. 2142 i 2003), jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to posiadacze tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za te zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych czynności leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii są określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. poz. 1347). Ww. dokumentację lekarz weterynarii, posiadacz zwierząt i osoba odpowiedzialna za zwierzęta przechowują przez okres 5 lat od dnia jej sporządzenia, zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne. Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia

17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. poz. 1236).

2.5. Dokumenty, w które zaopatruje się drób

W handlu, jak również przy przywozie dokumenty są wystawiane zgodnie z:

- 1) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzspółnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 94 z 31.03.2004, str. 44 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 43, str. 354);
- 2) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 798/2008 z dnia 8 sierpnia 2008 r. ustanawiającym wykaz państw trzecich, terytoriów, stref lub grup, z których dopuszczalny jest przywóz do i tranzyt przez terytorium Wspólnoty drobiu i produktów drobiowych oraz wymogów dotyczących świadectw weterynaryjnych (Dz. Urz. UE L 226 z 23.08.2008, str. 1, z późn. zm.⁶⁾);
- 3) ustawą z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 424 i 1662 oraz z 2016 r. poz. 1228 i 1948);
- 4) ustawą z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2015 r. poz. 519);
- 5) ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego,

⁶⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 340 z 19.12.2008, str. 22, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 124 z 20.05.2009, str. 3; Dz. Urz. UE L 76 z 23.03.2010, str. 1; Dz. Urz. UE L 77 z 24.03.2010, str. 1; Dz. Urz. UE L 80 z 26.03.2010, str. 1; Dz. Urz. UE L 102 z 23.04.2010, str. 10; Dz. Urz. UE L 272 z 16.10.2010, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 279 z 23.10.2010, str. 3, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 100 z 14.04.2011, str. 30; Dz. Urz. UE L 113 z 03.05.2011, str. 3; Dz. Urz. UE L 147 z 02.06.2011, str. 1; Dz. Urz. UE L 261 z 06.10.2011, str. 19; Dz. Urz. UE L 290 z 09.11.2011, str. 1; Dz. Urz. UE L 343 z 23.12.2011, str. 25; Dz. Urz. UE L 37 z 10.02.2012, str. 50; Dz. Urz. UE L 123 z 09.05.2012, str. 27; Dz. Urz. UE L 163 z 22.06.2012, str. 1; Dz. Urz. UE L 336 z 08.12.2012, str. 17; Dz. Urz. UE L 32 z 01.02.2013, str. 8; Dz. Urz. UE L 62 z 06.03.2013, str. 22; Dz. Urz. UE L 129 z 14.05.2013, str. 25; Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 74, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 164 z 18.06.2013, str. 13; Dz. Urz. UE L 241 z 10.09.2013, str. 4; Dz. Urz. UE L 316 z 27.11.2013, str. 6; Dz. Urz. UE L 54 z 22.02.2014, str. 2; Dz. Urz. UE L 273 z 13.09.2014, str. 1; Dz. Urz. UE L 33 z 10.02.2015, str. 9; Dz. Urz. UE L 41 z 17.02.2015, str. 5; Dz. Urz. UE L 60 z 04.03.2015, str. 31; Dz. Urz. UE L 84 z 28.03.2015, str. 30; Dz. Urz. UE L 101 z 18.04.2015, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 127 z 22.05.2015, str. 9; Dz. Urz. UE L 148 z 13.06.2015, str. 11; Dz. Urz. UE L 187 z 15.07.2015, str. 10; Dz. Urz. UE L 197 z 25.07.2015, str. 1; Dz. Urz. UE L 208 z 05.08.2015, str. 7; Dz. Urz. UE L 210 z 07.08.2015, str. 24; Dz. Urz. UE L 276 z 21.10.2015, str. 28, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 321 z 05.12.2015, str. 23, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 5 z 08.01.2016, str. 1; Dz. Urz. UE L 11 z 16.01.2016, str. 3; Dz. Urz. UE L 13 z 20.01.2016, str. 49; Dz. Urz. UE L 30 z 05.02.2016, str. 17; oraz Dz. Urz. UE L 76 z 23.03.2016, str. 29.

powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.⁷⁾ – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463) podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość śledzenia żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.⁸⁾ – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14) przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego zaopatruje się w świadectwa zdrowia lub inne dokumenty określone w przepisach Unii Europejskiej.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego państwa.

Dodatkowo dla każdej przesyłki zwierząt przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej, w tym podlegającej wywozowi, wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym.

2.6. Inne środki stosowane w celu zapewnienia identyfikacji zwierząt

W celu zapewnienia identyfikacji drobiu przemieszczanego na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym, zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki tego drobiu, w szczególności miejsce pochodzenia drobiu i miejsca jego przeznaczenia.

⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 245 z 29.09.2003, str. 4 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 614; w Dz. Urz. UE L 100 z 08.04.2006, str. 3; Dz. Urz. UE L 179 z 07.07.2007, str. 59; Dz. Urz. UE L 60 z 05.03.2008, str. 17; Dz. Urz. UE L 188 z 18.07.2009, str. 14, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 327 z 12.11.2014, str. 9 oraz Dz. Urz. UE L 37 z 13.02.2015, str. 24.

⁸⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 178 z 09.07.2009, str. 25; Dz. Urz. UE L 160 z 12.06.2013, str. 15; Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 27, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 83, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 320 z 18.11.2006, str. 1; Dz. Urz. UE L 363 z 20.12.2006, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 281 z 25.10.2007, str. 8; Dz. Urz. UE L 277 z 18.10.2008, str. 8; Dz. Urz. UE L 87 z 31.03.2009, str. 109, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 312 z 27.11.2009, str. 59, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 314 z 01.12.2009, str. 8; Dz. Urz. UE L 314 z 01.12.2009, str. 10, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 314 z 01.12.2009, str. 83, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 159 z 25.06.2010, str. 18; Dz. Urz. UE L 46 z 19.02.2011, str. 14; Dz. Urz. UE L 327 z 09.12.2011, str. 39; Dz. Urz. UE L 8 z 12.01.2012, str. 29; Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 220 z 17.08.2013, str. 14; Dz. Urz. UE L 69 z 08.03.2014, str. 95, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 175 z 14.06.2014, str. 6; Dz. Urz. UE L 307 z 28.10.2014, str. 28 oraz Dz. Urz. UE L 67 z 12.03.2016, str. 22.

W przypadku przesyłek podlegających wywozowi dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES. W systemie tym jest również odnotowywana kontrola dobrostanu na granicy.

Przy przywozie dla każdej przesyłki jest wystawiany dokument CVED, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 282/2004 z dnia 18 lutego 2004 r. wprowadzającym dokument zgłoszenia i kontroli weterynaryjnych dotyczących zwierząt wwożonych do Wspólnoty pochodzących z krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 49 z 19.02.2004, str. 11, z późn. zm.⁹⁾ – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 42, str. 462), którego oryginał towarzyszy przesyłce drobiu do miejsca jej przeznaczenia. Dodatkowo wersja elektroniczna dokumentu CVED jest wprowadzana do systemu TRACES.

3. Środki podejmowane przez właściwe organy w odniesieniu do zwierząt lub produktów, u których albo w których wykryto *Salmonella* spp., w szczególności środki podjęte w celu ochrony zdrowia publicznego, a także podejmowane środki zapobiegawcze

3.1. Postępowanie hodowcy i powiatowego lekarza weterynarii w przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii:

1) w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii, zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, hodowca jest obowiązany do:

- a) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii,
- b) pozostawienia drobiu w kurniku lub innym miejscu utrzymywania drobiu i niewprowadzania tam innego drobiu,
- c) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub innych miejsc, w których jest utrzymywany drób podejrzany o zakażenie serotypem *Salmonella* objętym programem lub w których znajdują się zwłoki drobiu;
- d) niewywożenia, niewynoszenia i niezbywania mięsa, jaj wylęgowych oraz zwłok drobiu, paszy, ściółki i innych przedmiotów znajdujących się w kurniku lub w innym miejscu utrzymywania drobiu,

⁹⁾ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 91 z 30.03.2004, str. 17 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 43, str. 309.

- e) udostępnienia drobiu do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy wykonywaniu tych badań i zabiegów,
- f) udzielania organowi Inspekcji Weterynaryjnej oraz osobom działającym w jego imieniu wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia zakażeń i ich źródeł lub zapobiegania ich dalszemu szerzeniu.

Hodowca jest obowiązany do udostępnienia dokumentacji dotyczącej stada, w szczególności dokumentacji potwierdzającej zakup piskląt, ściółki i paszy oraz dokumentacji sprzedaży zwierząt i jaj, a także dokumentacji związanej z ewidencją leczenia. Ponadto hodowca jest obowiązany do zwiększenia standardów zoohigienicznych;

2) w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych, w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 42 ust. 6 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- a) przeprowadza dochodzenie epizootyczne zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt,
- b) pobiera próbki do badań laboratoryjnych we wszystkich pozostałych stadach w zakładzie drobiu w sposób, który jest określony w załączniku do rozporządzenia nr 200/2010,

W celu ustalenia źródła zakażenia stada serotypem *Salmonella* objętym programem, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza, badania laboratoryjne:

- paszy,
- wody z ujęć własnych zakładu drobiu.

Ponadto, powiatowy lekarz weterynarii powiadamia zakłady wylęgu drobiu, do których zostały przekazane jaja wylęgowe z zakładu drobiu, w którym stwierdzono w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy serotyp *Salmonella* objęty programem,

3) w wyjątkowych przypadkach, gdy powiatowy lekarz weterynarii ma powody, aby zakwestionować wyniki badania próbek pobranych z inicjatywy hodowcy (wyniki fałszywie dodatnie lub fałszywie ujemne), po przeprowadzeniu analizy ryzyka obejmującej co najmniej:

- a) ocenę możliwości wzajemnego zanieczyszczenia podczas pobierania próbek przez hodowcę,

- b) ocenę możliwości zanieczyszczenia krzyżowego w laboratorium w trakcie badania,
- c) poziom bezpieczeństwa biologicznego w gospodarstwie,
- d) ocenę sytuacji epizootycznej pod względem występowania *Salmonella* spp. w gospodarstwie

– może pobrać próbki do badania.

Procedura pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii została określona w ust. 2.2.2.1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010. W przypadku podejrzenia zastosowania przez hodowcę środków przeciwdrobnoustrojowych lub inhibitorów wzrostu bakterii, powiatowy lekarz weterynarii może pobrać dodatkowe próbki. Pobieranie takich próbek przeprowadza się w obrębie każdego kurnika na terenie gospodarstwa w następujący sposób: drób wybiera się losowo, w liczbie do pięciu sztuk drobiu na kurnik, chyba że powiatowy lekarz weterynarii uzna za konieczne pobranie próbek większej liczby sztuk drobiu.

Powiatowy lekarz weterynarii:

1) nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:

- a) izolację drobiu znajdującego się w zakładzie drobiu w poszczególnych kurnikach,
- b) zastosowanie produktów biobójczych w celu odkażania jaj wylęgowych bezpośrednio po zbiorze oraz przed wejściami do kurników i wyjściami z nich, jak również przed wjazdami na teren zakładu drobiu i wyjazdami z niego,
- c) wylęganie jaj już inkubowanych w zakładzie wylęgowym w oddzielnych aparatach lęgowych, w oparach produktu biobójczego dopuszczonego do odkażania w czasie lęgu, aktywnego w stosunku do pałeczek *Salmonella*;

2) zakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:

- a) wywożenia jaj wylęgowych z zakładu drobiu, z wyłączeniem wywozu bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o produktach pochodzenia zwierzęcego, gdzie jaja niezwłocznie zostaną poddane obróbce cieplnej,
- b) przemieszczania drobiu z zakładu drobiu i do zakładu drobiu oraz ze stada i do stada w obrębie zakładu drobiu, chyba że drób, na wniosek hodowcy, zostanie przemieszczony do rzeźni; w przypadku przemieszczania drobiu ze stada podejrzanego o zakażenie serotypem *Salmonella* objętym programem w celu poddania ubojowi w rzeźni w świadectwie zdrowia umieszcza się informację o jego pochodzeniu ze stada, w którym uzyskano dodatni wynik

badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem,

c) stosowania w stadzie produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella*,

d) wywożenia z zakładu drobiu – bez jego zgody – mięsa, zwłok drobiu, odchodów pochodzących od drobiu i ściółki oraz przedmiotów znajdujących się w kurniku lub w innym miejscu utrzymywania drobiu.

Środki, o których mowa w pkt 1 i 2, są stosowane do czasu potwierdzenia lub wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie hodowlanym gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażenia serotypami *Salmonella* objętymi programem.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii lub stwierdzenia zastosowania środków przeciwdrobnoustrojowych w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, zgodnie z ust. 3.1 pkt 3, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

1) nakazuje:

a) niezwłoczny ubój wszystkich sztuk drobiu ze stada zakażonego lub

b) niezwłoczne zabicie wszystkich sztuk drobiu ze stada zakażonego, z tym że sztuki wykazujące objawy kliniczne choroby zawsze podlegają zabiciu,

c) unieszkodliwienie, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.¹⁰⁾) oraz ze środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia, zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego i zabitego,

¹⁰⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 276 z 20.10.2010, str. 33; Dz. Urz. UE L 216 z 14.08.2012, str. 3; oraz Dz. Urz. UE L 354 z 28.12.2013, str. 86.

d) zniszczenie wszystkich jaj wylęgowych pochodzących ze stada hodowlanego gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, znajdujących się w zakładzie drobiu utrzymującym to stado, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) oraz ze środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia, z tym że jaja wylęgowe nienałożone można poddać obróbce cieplnej gwarantującej zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella*,

e) zniszczenie lub zagospodarowanie pasz przez zastosowanie środków kontroli gwarantujących zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella*, w przypadku gdy uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku obecności pałeczek *Salmonella*,

f) zniszczenie, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) oraz ze środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia, lub zagospodarowanie ściółki oraz odchodów, które mogły ulec skażeniu,

g) zniszczenie lub poddanie odkażaniu innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,

h) dokładne oczyszczenie i odkażenie kurników, w których był przetrzymywany drób ze stada hodowlanego gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, ich otoczenia, środków transportu oraz przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, po wykonaniu czynności, o których mowa powyżej,

i) podjęcie przez hodowcę działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w zakładzie drobiu, określonych w pkt 2.1 programu,

2) zakazuje wprowadzania drobiu do zakładu drobiu oraz wyprowadzania z zakładu drobiu, chyba że drób ze stada hodowlanego gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem na wniosek hodowcy zostanie przemieszczony do rzeźni.

W przypadku gdy w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii uzyskano dodatni wynik badania koszty:

- 1) oczyszczenia i odkażenia kurników, w których był przetrzymywany drób ze stada hodowlanego gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, ich otoczenia, środków transportu oraz przedmiotów, które mogły ulec skażeniu;
- 2) podjęcia działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w zakładzie drobiu

— są ponoszone przez hodowcę.

Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla zakładu drobiu, w którym stwierdzono serotyp *Salmonella* objęty programem, jeżeli jest to właściwe, powiadamia o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla zakładów wylęgu drobiu, do których przemieszczono jaja wylęgowe ze stada hodowlanego gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla zakładu wylęgu drobiu, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje zniszczenie wszystkich jaj wylęgowych oraz piskląt z nich wylęgniętych, znajdujących się w tym zakładzie wylęgu drobiu i pochodzących ze stada hodowlanego gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem. Zniszczenie powinno być przeprowadzone zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) oraz ze środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia, z tym że jaja wylęgowe nienałożone można poddać obróbce cieplnej zapewniającej zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella*.

3.2. Przy przemieszczaniu kur z zakażonego stada hodowlanego gatunku kura (*Gallus gallus*) do rzeźni stosuje się świadectwo zdrowia, zgodne ze wzorem określonym w załączniku do programu.

W związku z tym, że rozporządzenie Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz.

Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.¹¹⁾) wskazuje pałeczki *Salmonella* spp. jako kryterium bezpieczeństwa żywności w mięsie mielonym i surowych wyrobach z mięsa drobiowego, w drobiowym mięsie odkostnionym mechanicznie oraz w produktach z mięsa drobiowego hodowca jest obowiązany do wpisywania w łańcuchu żywnościowym dla drobiu wyników dodatnich wszystkich stwierdzonych serotypów *Salmonella*, w tym nieobjętych programem.

Przy przemieszczaniu do rzeźni drobiu, który nie był badany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu nr 200/2010 oraz w programie, w przypadku przeprowadzenia badania przedubojowego na terenie gospodarstwa pochodzenia w pkt 4 świadectwa zdrowia należy zaznaczyć fakt pochodzenia drobiu ze stada o nieznanym statusie zdrowotnym pod względem *Salmonella*.

W przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie hodowlanym gatunku kura (*Gallus gallus*) stwierdzono pałeczki *Salmonella*:

- 1) badanie przedubojowe kur z tego stada przeprowadza się zgodnie z sekcją I rozdział II część A ust. 1, część B ust. 1–3 oraz z sekcją IV rozdział V część A ust. 4 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206, z późn. zm.¹²⁾ – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 854/2004”;
- 2) ubój kur z tego stada przeprowadza się w sposób określony w sekcji II rozdział III ust. 7 załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;

¹¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 278 z 10.10.2006, str. 32; Dz. Urz. UE L 322 z 07.12.2007, str. 12, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 107 z 29.04.2010, str. 9, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 281 z 28.10.2011, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 68 z 12.03.2013, str. 19; Dz. Urz. UE L 282 z 24.10.2013, str. 46, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 69 z 08.03.2014, str. 93, Dz. Urz. UE L 104 z 08.04.2014, str. 83 oraz Dz. Urz. UE L 323 z 09.12.2015, str.2.

¹²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 27, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 83, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 320 z 18.11.2006, str. 11; Dz. Urz. UE L 363 z 20.12.2006, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 277 z 18.10.2008, str. 15; Dz. Urz. UE L 87 z 31.03.2009, str. 109, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 178 z 09.07.2009, str. 22; Dz. Urz. UE L 149 z 15.06.2010, str. 1; Dz. Urz. UE L 46 z 19.02.2011, str. 17; Dz. Urz. UE L 196 z 28.07.2011, str. 3; Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 160 z 12.06.2013, str. 24; Dz. Urz. UE L 69 z 08.03.2014, str. 95, z późn. zm.; Dz. Urz. UE L 69 z 08.03.2014, str. 99; Dz. Urz. UE L 175 z 14.06.2014, str. 6 oraz Dz. Urz. UE L 323 z 09.12.2015, str. 2.

- 3) ocenę mięsa przeprowadza się i z mięsem pozyskanym z kur z takiego stada postępuje się w sposób określony w sekcji II rozdział V załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 4) wymagania, jakie powinno spełniać świeże mięso pozyskane z kur z takiego stada, są określone w części E ust. 1 i 3 załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

3.3. Przed ponownym umieszczeniem drobiu w obiekcie powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczenia i odkażania.

Próbki do badań laboratoryjnych stanowią:

- 1) 4 wymazy powierzchniowe z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą oraz
- 2) 4 wymazy powierzchniowe z kątów narożnych badanego pomieszczenia pobrane od poziomu podłogi do wysokości 1 m – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 3) 3 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia – każdy wymaz pobrany z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej lub z 6 wybranych losowo karmideł – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 4) 2 wymazy powierzchniowe z systemu wentylacyjnego (każdy wymaz może być użyty do 3 wlotów lub wylotów tego systemu) – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 5) 2 wymazy powierzchniowe z magazynu jaj (z powierzchni sortownic, stołów) lub z końcowych 5 metrów systemu przeznaczonego do zbierania zniesionych jaj (taśmy) – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego koszty pobrania kolejnych próbek w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczenia i odkażania, koszty dojazdu do zakładu drobiu oraz do laboratorium, jak również badania laboratoryjnego próbek ponosi hodowca.

Ponowne umieszczenie drobiu może odbyć się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

3.4. W przypadku zakładów drobiu, w których znajdują się dwa lub więcej niż dwa stada drobiu, powiatowy lekarz weterynarii może zastosować środki, o których mowa w pkt 3.1 programu w stosunku do tych stad drobiu, jeżeli:

- 1) stada te są utrzymywane w kurnikach, których pomieszczenia nie są całkowicie odizolowane od pomieszczeń, w których znajduje się zakażony drób, lub
- 2) czynności związane z utrzymywaniem drobiu, w tym karmienie drobiu, nie odbywają się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.

3.5. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia niezwłocznie właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie hodowlanym gatunku kura (*Gallus gallus*) w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

3.6. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3). Nie stosuje się środków zwalczających drobnoustroje jako szczególnej metody zwalczania serotypów *Salmonella* objętych programem, z wyłączeniem przypadków określonych w art. 2 ust. 2 ww. rozporządzenia.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Środki i prawodawstwo w zakresie powiadamiania o chorobie

Środki stosowane w zakresie powiadamiania o chorobie wynikają z art. 42 ust. 1–9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania, przechowywania, analizowania, przetwarzania danych i przekazywania informacji dotyczących występowania chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i obowiązkowi rejestracji, a także podlegających obowiązkowi monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi

oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Informacje te zawierają również dane o chorobach objętych programem.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii oraz wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informację o powzięciu podejrzenia lub potwierdzeniu wystąpienia serotypu *Salmonella* objętego programem po powzięciu tego podejrzenia lub po stwierdzeniu wystąpienia tego serotypu w stadzie hodowlanym gatunku kura (*Gallus gallus*). Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje informację, o której mowa powyżej, Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Dodatkowo powiatowy lekarz weterynarii powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego dla miejsca prowadzenia działalności o wystąpieniu serotypu *Salmonella* objętego programem zwalczania w stadzie hodowlanym gatunku kura (*Gallus gallus*).

4.2. Środki i prawodawstwo w zakresie kontroli choroby

Środki w zakresie kontroli choroby zostały szczegółowo opisane w pkt 3 programu.

Prawodawstwo w zakresie kontroli choroby:

- 1) rozporządzenie nr 2160/2003;
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu;
- 4) rozporządzenie nr 200/2010.

4.3. Środki i prawodawstwo w zakresie odszkodowania dla właścicieli zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowanie i zwrot faktycznie poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem nakazów zawartych w decyzji powiatowego lekarza weterynarii w związku ze zwalczaniem choroby zakaźnej zwierząt jest przyznawane zgodnie z art. 49 i art. 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 49 ust. 5 ww. ustawy odszkodowanie nie przysługuje za jaja poddane obróbce cieplnej.

4.4. Środki obowiązujące w zakładach drobiu w zakresie bezpieczeństwa biologicznego

Środki obowiązujące w zakładach drobiu w zakresie bezpieczeństwa biologicznego są określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych.

Zaleca się stosowanie w zakładach drobiu środków bioasekuracji. Są one określone w zasadach dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) i dobrej praktyki higienicznej (GHP).

Dodatkowe informacje dotyczące kwestii bezpieczeństwa biologicznego są systematycznie umieszczane na stronie Głównego Inspektoratu Weterynarii w zakładce „Zdrowie i ochrona zwierząt”.

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu będzie znaczna redukcja poziomu zakażeń stad pałeczkami *Salmonella*, co zwiększy konkurencyjność polskiego drobiu i jaj wylęgowych na rynku wspólnotowym, jak również na rynkach państw trzecich. Ponadto należy podkreślić, że salmonelloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą. Kontynuacja realizacji programu zwalczania *Salmonella* w stadach hodowlanych pozwoli w dłuższej perspektywie na osiągnięcie celu unijnego i ograniczenie występowania serotypów *Salmonella* objętych programem w stadach hodowlanych do 1% lub poniżej oraz spowoduje znaczącą redukcję zakażenia pionowego i przenoszenia pałeczek *Salmonella* na niższe szczeble piramidy hodowlanej drobiu, tj. na stada kur niosek lub brojlerów. Tym samym zakup piskląt ze stad hodowlanych objętych programem oraz stosowanie zasad bioasekuracji i dobrej praktyki higienicznej w zakładach drobiu utrzymujących nioski i brojlery pozwoli na znaczne obniżenie zakażenia w tych populacjach drobiu, a w konsekwencji zmniejszy się liczba zachorowań u ludzi, dzięki czemu poważnie zredukowane zostaną koszty leczenia wydatkowane na ten cel. Dodatkowo również zmniejszone zostaną nakłady ze środków budżetu państwa przeznaczone na realizację programów zwalczania *Salmonella* w stadach kur niosek oraz brojlerów kurzych.

Program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej na zasadach określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającym przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącymi zdrowia roślin i materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającym dyrektywy Rady 98/56/WE,

2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającym decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, z późn. zm.¹³⁾). Stosownie do art. 5 ust 1, w przypadku gdy wkład finansowy Unii przybiera formę dotacji, nie może on przekraczać 50% kosztów kwalifikowalnych. Jednocześnie zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b maksymalna stawka, o której mowa w ust. 1, może zostać zwiększona do 75% kosztów kwalifikowalnych w odniesieniu do państw członkowskich, których dochód narodowy brutto na mieszkańca w oparciu o najnowsze dane Eurostatu wynosi mniej niż 90 % średniej UE. Rzeczpospolita Polska należy do takich krajów i dlatego założono, że kwota dotacji na przedmiotowy program osiągnie poziom 75% kosztów kwalifikowalnych.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji programu w 2017 r. wyniosą 8 536 805,15 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej, w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych, tj. od kwoty 8 283 952,57 zł.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji programu w 2018 r. wyniosą 7 233 695,53 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej, w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych, tj. od kwoty 6 994 345,11 zł.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji programu w 2019 r. wyniosą 5 930 729,83 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej, w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych, tj. od kwoty 5 704 881,57 zł.

Koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na lata 2017, 2018 i 2019 w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwa celowa przeznaczona na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, oraz w części 85 – budżety wojewodów, działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób

¹³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 328 z 12.12.2015, str. 126; Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 66; Dz. Urz. UE L 317 z 23.11.2016, str. 4.

zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

Szacunkowe koszty realizacji programu wyrażone w zł zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Rozwoju i Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2016 r.

6. Założenia programu

6.1. Założenia związane z badaniami laboratoryjnymi

6.1.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych

Rok: 2017-2019

Region ^{a)}	Rodzaj badania ^{b)}	Populacja ^{c)}	Rodzaj próbki ^{d)}	Cel ^{e)}	Liczba planowanych badań		
					2017	2018	2019
Rzeczpospolita Polska	badanie bakteriologiczne w ramach urzędowego pobierania próbek	gatunek kura <i>Gallus gallus</i> - stada hodowlane (wszystkie stada)	kał / okładziny na obuwie / kurzu	wykrycie stada zakażonego	6 170	6 170	6 170
Rzeczpospolita Polska	badanie serologiczne w ramach urzędowego pobierania próbek	gatunek kura <i>Gallus gallus</i> - stada hodowlane (wszystkie stada)	izolaty <i>Salmonella</i> z kału / okładzin na obuwie / kurzu	określenie serotypu	57	57	57
Rzeczpospolita Polska	badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkazywania	gatunek kura <i>Gallus gallus</i> - stada hodowlane (wszystkie stada)	wymazy czystościowe	potwierdzenie skuteczności przeprowadzo- nego odkazywania	120	100	80

Rzeczpospolita Polska	badanie na obecność środków przeciwdrobnno- ustrojowych	gatunek kura <i>Gallus gallus</i> - stada hodowlane (wszystkie stada)	ptaki	wykrycie środków przeciwdrobnno- ustrojowych	5	4	3
--------------------------	--	---	-------	---	---	---	---

Objaśnienia:

- a) Region określony w programie danego państwa członkowskiego.
 b) Opis badania.
 c) Wyszczególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem – w razie potrzeby.
 d) Opis próbki (np. odchody).
 e) Opis celu (np. nadzór, monitorowanie, kontrola szczepień).

6.1.2. Założenia w zakresie badania laboratoryjnego stad

Rok: 2017-19

Region	Rodzaj stada	Łączna liczba stad	Łączna liczba stad objętych programem	Przewidywa- na liczba stad do zbadania	Przewidywa- na liczba próbekobrań przez powiatowego lekarza weterynarii	Przewidywana liczba próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii	Serotyp	Przewidy- wana liczba stad z dodatnim wynikiem badania	Przewidy- wana liczba stad do likwidacji	Łączna przewidywana liczba sztuk drobni poddanych ubojowi lub zabitych	Przewidywana ilość jaj do zniszczenia (liczba w sztukach lub masa w tonach)	Przewidywana ilość jaj skierowana do przetworzenia (liczba w sztukach lub masa w tonach)
Rzeczpospolita Polska - 2017	Stada hodowlane dorośle	1 753	1 753	1 753	3 109	6 290	S. Enteritidis, S. Typhimurium, S. Infantis, S. Virchow, S. Hadar	24	24	183 936	1 412 424	140 304
Rzeczpospolita Polska - 2018	Stada hodowlane dorośle	1 753	1 753	1 753	3 105	6 270	S. Enteritidis, S. Typhimurium, S. Infantis, S. Virchow, S. Hadar	20	20	153 280	1 177 020	116 920

Rzeczpospolita Polska - 2019	Stada hodowlane dorosłe	1 753	1 753	1753	3 101	6 250	S. Enteritidis, S. Typhimurium, S. Infantis, S. Virchow, S. Hadar	16	16	122 624	941 616	93 536
---------------------------------	-------------------------------	-------	-------	------	-------	-------	---	----	----	---------	---------	--------

7. Szczegółowa analiza kosztów programu

Rok: 2017¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba badań laboratoryjnych	Szacun- kowy koszt jednost- kowy (w złotych)	Koszt jednost- kowy (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finanso- wanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	6 170	78,04	18,19	481 506,80	112 232,30	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkaszania	120	71,73	16,72	8 607,60	2 006,40	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	57	164,65	38,38	9 385,05	2 187,66	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	5	14,71	3,43	73,55	17,15	tak

2. Szczepienia						
Szczepienia	Program nie przewiduje					
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia						
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za drób	183 936	34,95	8,15	6 428 563,20	1 499 078,40 tak
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za zniszczone jaja wylęgowe	1 412 424	0,88	0,21	1 242 933,12	296 609,04 tak
4. Oczyszczanie i odkażanie						
Oczyszczanie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty są ponoszone przez hodowcę					
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione wyłącznie do realizacji programu)						
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców I stada i jaj wylęgowych z tego stada (godz.)	96	34,33	8,00	3 295,68	768,00 nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt						
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Nie dotyczy					
7. Inne koszty						
Inne koszty	Badania laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	72	36,68	8,55	2 640,96	615,60 nie
Inne koszty	Odszkodowania za pasze (tony)	7	1 036,94	241,71	7 258,58	1 691,97 nie

Inne koszty	Odszkodowania za sprzęt, który nie może zostać poddany odkażeniu (szt.)	272	395,03	92,08	107 448,16	25 045,76	nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – załadunek jednego stada (szt.)	24	2 835,68	661,00	68 056,32	15 864,00	nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – transport jednego stada (km)	1 200	5,85	1,36	7 020,00	1 632,00	nie
Inne koszty	Zabicie drobiu (szt.)	15 328	2,17	0,51	33 261,76	7 817,28	tak
Inne koszty	Unieszkodliwienie drobiu (kg)	30 656	1,42	0,33	43 531,52	10 116,48	nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	4 658	2,92	0,68	13 601,36	3 167,44	nie
8. Koszt pobierania próbek							
Koszt pobierania próbek	Koszt pobierania próbek	3 109	25,61	5,97	79 621,49	18 560,73	tak
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)					8 536 805,15	1 997 410,21	
					8 283 952,57	1 938 508,96	

¹⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,29 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju i Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2016 r.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2017 w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwa celowa przeznaczona na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, oraz w części 85 – budżety wojewodów, działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

Rok: 2018²⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy koszt jednostkowy (w złotych)	Koszt jednostkowy (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	6 170	76,76	18,19	473 609,20	112 232,30	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	100	70,56	16,72	7 056,00	1 672,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	57	161,96	38,38	9 231,72	2 187,66	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	4	14,47	3,43	57,88	13,72	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za drób	153 280	34,95	8,28	5 357 136,00	1 269 158,40	tak

Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za zniszczone jaja wylęgowe	1 177 020	0,88	0,21	1 035 777,60	247 174,20	tak
4. Oczyszczenie i odkażanie							
Oczyszczanie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty są ponoszone przez hodowcę						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione wyłącznie do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców I stada i jaj wylęgowych z tego stada (godz.)	80	34,33	8,14	2 746,40	651,20	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Nie dotyczy						
7. Inne koszty							
Inne koszty	Badania laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	60	36,68	8,69	2 200,80	521,40	nie
Inne koszty	Odszkodowania za pasze (tony)	7	1 036,94	245,72	7 258,58	1 720,04	nie
Inne koszty	Odszkodowania za sprzęt, który nie może zostać poddany odkażeniu (szt.)	272	395,03	93,61	107 448,16	25 461,92	nie

Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) - załadunek jednego stada (szt.)	20	2 835,68	671,96	56 713,60	13 439,20	nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) - transport jednego stada (km)	1 000	5,85	1,39	5 850,00	1 390,00	nie
Inne koszty	Zabicie drobiu (szt.)	15 328	2,17	0,51	33 261,76	7 817,28	tak
Inne koszty	Unieszkodliwienie drobiu (kg)	30 656	1,42	0,34	43 531,52	10 423,04	nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	4 658	2,92	0,69	13 601,36	3 214,02	nie
8. Koszt pobierania próbek							
Koszt pobierania próbek	Koszt pobierania próbek (stada, w których pobrano próbki)	3 105	25,19	5,97	78 214,95	18 536,85	tak
OGÓLEM					7 233 695,53	1 715 613,23	
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)					6 994 345,11	1 658 792,41	

2) Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,22 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju i Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2016 r.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2018 w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwa celowa przeznaczona na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, oraz w części 85 – budżety wojewodów, działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

Rok: 2019³⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy koszt jednostkowy (w złotych)	Koszt jednostkowy (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	6 170	75,49	18,19	465 773,30	112 232,30	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	80	69,39	16,72	5 551,20	1 337,60	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	57	159,28	38,38	9 078,96	2 187,66	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	3	14,23	3,43	42,69	10,29	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za drób	122 624	34,95	8,42	4 285 708,80	1 032 494,08	tak
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za zniszczone jaja wylęgowe	941 616	0,88	0,21	828 622,08	197 739,36	tak

4. Oczyszczanie i odkażanie						
Oczyszczanie i odkażanie	Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty są ponoszone przez hodowcę					
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione wyłącznie do realizacji programu)						
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców I stada i jaj wylęgowych z tego stada (godz.)	64	34,33	8,27	2 197,12	529,28 nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt						
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt						
Nie dotyczy						
7. Inne koszty						
Inne koszty	Badania laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	48	36,68	8,84	1 760,64	424,32 nie
Inne koszty	Odszkodowania za pasze (tony)	7	1 036,94	249,87	7 258,58	1 749,09 nie
Inne koszty	Odszkodowania za sprzęt, który nie może zostać poddany odkażeniu (szt.)	272	395,03	95,19	107 448,16	25 891,68 nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) - załadunek jednego stada (szt.)	16	2 835,68	683,30	45 370,88	10 932,80 nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) - transport jednego stada (km)	800	5,85	1,41	4 680,00	1 128,00 nie
Inne koszty	Zabicie drobiu (szt.)	15 328	2,17	0,52	33 261,76	7 970,56 tak
Inne koszty	Unieszkodliwienie drobiu (kg)	30 656	1,42	0,34	43 531,52	10 423,04 nie

Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	4 658	2,92	0,70	13 601,36	3 260,60	nie
8. Koszt pobierania próbek							
Koszt pobierania próbek	Koszt pobierania próbek (stada, w których pobrano próbki)	3 101	24,78	5,97	76 842,78	18 512,97	tak
OGÓLEM					5 930 729,83	1 426 823,63	
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)					5 704 881,57	1 372 484,82	

³⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,15 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju i Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2016 r.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2019 w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwa celowa przeznaczona na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, oraz w części 85 – budżety wojewodów, działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

Załącznik do „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2017–2019

WZÓR

ŚWIADECTWO ZDROWIA
dla drobiu przewożonego z gospodarstwa do rzeźni

Właściwy organ: .....

1. Identyfikacja drobiu

Gatunek: .....

Liczba sztuk drobiu: .....

2. Pochodzenie drobiu

Adres gospodarstwa pochodzenia: .....

Weterynaryjny numer identyfikacyjny lub numer gospodarstwa:

.....

Oznaczenie stada: .....

3. Przeznaczenie drobiu

Drób będzie przewożony do następującej rzeźni: .....

następującym środkiem transportu: .....

4. Inne istotne informacje

.....

5. Ja, niżej podpisany zaświadczam, że:

- w stadzie wykryto serotyp *Salmonella* objęty programem zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* (podać nazwę serotypu) .....

- przedmiotowy drób został przeze mnie zbadany w dniu dzisiejszym i nie stwierdziłem objawów klinicznych choroby zakaźnej oraz drób jest zdolny do transportu.

Sporządzono w ..... w dniu .....

(Miejsce)

(Data)

.....

(Pieczętka i podpis urzędowego lekarza weterynarii)